

Liturgie voor de viering van zondag 26 april 2020: (Pasen 3, Misericordias Domini = Barmhartigheid van de Heer, Psalm 33)

Plaats: Ontmoetingskerk

Viering beschikbaar om:

10.00 uur op www.kerkomroep.nl en op www.pgij.nl

Voorganger: ds. Peter van der Schans

Organist: Jan de Geus

Lector: Caroline van Baal-van der Laarse

Thema: Is de Heer in ons midden?

Protestantse gemeente te IJsselstein

**Protestantse
Kerk**

- Heeft u iets voor de voorbeden in deze dienst? Mail het naar E_dienen@pgij.nl Dan krijgt het een plekje in deze dienst.

De Paaskaars brandt

Orgelspel vooraf: 'Christ lag in Todesbanden' - Friedrich Wilhelm Zachov (1663-1712) en Samuel Scheidt (1587 - 1654)

Welkom door de voorganger:

Goede morgen!

U bent verbonden met de Ontmoetingskerk van de Protestantse gemeente te IJsselstein.

U luistert naar ds. Peter van der Schans. Ik zal u voorgaan in deze dienst.

Samen maken we deze dienst mogelijk:

Koster en man van het geluid is Klaas de Jong (met Peter Dufrenne)

*Lector is Caroline van Baal
En Jan de Geus bespeelt het orgel.*

*Er gebeurt van alles in onze wereld.
De ene keer meer dan de andere keer.
Dan weer mooi en vreugdevol, dan weer lelijk en intens verdrietig.
Juist in alle nood en ellende liggen deze woorden op onze lippen:
Is de HEER in ons midden?
Of is hij afwezig?
Heeft Hij zijn plek afgestaan?
Waar is zijn barmhartigheid, zijn goedheid?
Is de HEER in ons midden?
Vandaag, vannacht...*

*Laten we hoe dan ook stil worden.
Onze klachten en vragen even inhouden.
Wie weet...
Wie weet komt God ons tegemoet.
Wie weet horen we een Stem van de andere kant.
...*

AAN HET BEGIN

Toewijding door stil gebed en kort orgelspel (n.a.v. de naam van de zondag:
'*Erbarm dich mein, o Herre Gott*' - Johann Christoph Bach (1642-1703))

Groet

Bemoediging

We zingen: Intochtslied: Psalm 33:2 en 7

Gebed aan het begin:

*Eeuwige God,
wij die U nooit hebben gezien:
zie ons hier in de kerk en thuis.*

*Wij die van U hebben gehoord:
hoor ons aan.*

Uw naam is dat U mensen helpt:

wees onze hulp

*En dat U alles hebt gemaakt:
maak alles nieuw.*

*En dat U ons bij name kent:
leer ons U kennen.*

*Die bron van leven wordt genoemd:
doe ons weer leven.*

*Die hebt gezegd: 'Ik zal er zijn':
wees aanwezig in ons midden.
Amen.*

We zingen: Lied 512:1 en 2

Smeekebed, dat we besluiten met het zingen van: *'Heer, ontferm U!'*

(Gebed uit de Filippijnen)

*Here God:
Midden in hongers en oorlog
vieren wij de belofte van overvloed en liefde*

*Midden in onderdrukking en tirannie
vieren wij de belofte van dienstbaarheid en vrijheid*

*Midden in twijfel en wanhoop
vieren wij de belofte van geloof en hoop*

*Midden in vrees en bedrog
vieren wij de belofte van vreugde en oprechtheid*

*Midden in haat en dood
vieren wij de belofte van liefde en leven*

*Midden in zonde en verval
vieren wij de belofte van verlossing en vernieuwing*

*Midden in de dood aan alle kanten
vieren wij de belofte van de levende Christus*

*Midden in de wereld van nu
vragen we:
'Is de HEER nu in ons midden of niet?'
Zo bidden en zingen we samen:*

...

(W.R. van der Zee, *Vlam van de Geest*, p. 43)

We zingen het loflied: Lied 634

DIENST VAN HET WOORD

Gebed om de opening van het Woord:

*God,
wat zouden we zijn zonder brood?
wat zouden we zijn zonder water?
Hoe zouden we moeten leven?
Hoe zouden we moeten groeien?
Waar zouden we anders
onze bouwstoffen
vandaan moeten halen?*

*Wat zouden we zijn zonder u?
Hoe zouden we kunnen bestaan?
Waar zouden we ons
aan kunnen optrekken?
Hoe zouden we zonder uw liefde
mens kunnen worden?*

*U bent het brood waarvan wij leven.
U bent het water waaraan wij ons laven.
U bent het woord voor onderweg.
U bent de bron van ons bestaan.
Help ons u te vinden.
Thuis en overal.
Door Jezus Christus, onze Heer.
Amen.*

(Brokerhof, *Zeg het maar gewoon*, p. 12)

Eerste Schriftlezing: Exodus 16:28-36 (NBV) door Caroline

28 Toen zei de HEER tegen Mozes: ‘Hoe lang blijven jullie nog weigeren mijn geboden en voorschriften in acht te nemen? 29 De HEER heeft jullie de sabbat gegeven en daarom geeft hij jullie op de zesde dag voedsel voor twee dagen. Laat ieder dus op de zevende dag blijven waar hij is, niemand mag dan het kamp verlaten.’ 30 Toen hield iedereen op de zevende dag rust.

31 Het volk van Israël noemde het voedsel manna. Het leek op korianderzaad, maar dan wit, en het smaakte als honingkoek. 32 Mozes zei: ‘De HEER heeft het volgende bevolen: “Er moet één volle omer bewaard blijven voor de generaties die na jullie komen, want zij moeten het brood kunnen zien dat ik jullie in de woestijn te eten heb gegeven toen ik jullie uit Egypte leidde.”’ 33 Daarom zei Mozes tegen Aäron: ‘Doe een volle omer manna in een kruik en leg die op de plaats waar de HEER wordt vereerd, om het manna daar voor de komende generaties te bewaren.’ 34 Zoals de HEER Mozes had opgedragen, legde Aäron de kruik neer voor de verbondstekst, om het manna daar te bewaren. 35 Veertig jaar lang aten de Israëlieten manna, tot ze in bewoond gebied kwamen; ze aten manna tot ze de grens van Kanaän bereikten. 36 (Een omer is een tiende efa.)

We zingen: Psalm 105:15 en 16

Tweede Schriftlezing: Exodus 17:1-7 (NBV) door Caroline

171 Vanuit de woestijn van Sin trok het hele volk van Israël verder, van de ene pleisterplaats naar de andere, volgens de aanwijzingen van de HEER. Toen ze hun tenten opsloegen in Refidim, bleek daar geen water te zijn om te drinken. 2 Ze maakten Mozes verwijten. ‘Geef ons te drinken, geef ons water!’ zeiden ze. Mozes zei: ‘Waarom maakt u mij verwijten? Waarom stelt u de HEER op de proef?’ 3 Maar omdat het volk daar hevige dorst leed, bleef het klagen. ‘Waarom hebt u ons uit Egypte weggevoerd?’ zeiden ze tegen Mozes. ‘Om ons van dorst te laten sterven, met onze kinderen en ons vee?’

4 Mozes riep luid de HEER aan. ‘Wat moet ik met dit volk beginnen?’ vroeg hij. ‘Er hoeft niet veel meer te gebeuren of ze stenigen mij!’ 5 De HEER antwoordde Mozes: ‘Ga samen met een aantal van de oudsten van Israël voor het volk uit. Neem de staf waarmee je op de Nijl hebt geslagen in je hand en ga op weg. 6 Ik zal je opwachten op de rots bij de Horeb. Als je op de rots slaat, zal er water uit stromen, zodat het volk te drinken heeft.’ Mozes deed dit, in het bijzijn van de oudsten van Israël. 7 Hij noemde die plaats Massa en Meriba, omdat de Israëlieten Mozes daar verwijten hadden gemaakt en omdat ze daar de HEER op de proef hadden gesteld door te vragen: ‘Is de HEER nu in ons midden of niet?’

We zingen: Psalm 78:7 en 9

Verkondiging:

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Het slot van wat Caroline heeft gelezen blijft bij me hangen: *“Is de HEER nu in ons midden of niet?”* Het is een vraag van toen, maar even goed van nu.

“Is de Heer nu in ons midden of niet?” Tóen de vraag van de Israëlieten in de woestijn. Ze zijn bevrijd uit de ellende van Egypte. Weg uit het land van de angst, van de onderdrukking. Er is uitbundige dankbaarheid voor de redding dankzij de HEER, dankzij Mozes namens de HEER. De HEER die beloofde: *Ik zal er zijn voor jullie.*

Het volk is een poosje onderweg. Het valt niet mee. Het volk moet leren om met de nabijheid van God te leven. Om te vertrouwen dat de HEER er inderdaad zal zijn. En meetrekt door dik en dun. En dat ze met de aanwijzingen van God de barre werkelijkheid de baas kunnen.

Maar er volgt heel gauw scepticisme, ongemakkelijkheid en zelfs rebellie. Het is weerbarstig woestijnleven.

Geen drinken – maar toch: bij Mara wordt bitter water zoet. Maar toch: Elim wordt pleisterplaats. Liefst 12 waterbronnen.

En er is ook geen eten. Waren we maar in Egypte gebleven ... Daar was vlees en brood. Maar dan komt toch het manna – geschenk van God, hemels brood. En in Refidim is er toch opnieuw water. Uit de rots. De HEER laat via de staf van Mozes zien, dat zijn woord daad is; dat zijn woord water werkt. Mozes is een daadkrachtig leider van Godswege.

Bestaan in de woestijn is een beproeving van God naar mensen en van mensen naar God.

Van God naar mensen: Brood voor elke dag en op de zesde dag voor twee dagen – kan het volk dat aan? Durven ze te vertrouwen dat de HEER meegaat?

Andersom, van mensen naar God: rond het water test het volk de HEER. Kan Hij ons wel in leven houden?

Mozes noemt de plaats Massa en Meriba. Dat helpt om de betekenis ervan voor de toekomst vast te houden. Je kunt die namen vertalen met zoiets als *Toetsoord* en *Twistplaats*. Of als *Beproeving* en *Bekvechterij* (Naardense vertaling.).

“Is de HEER nu in ons midden of niet?” Wat voor God willen mensen? Een god die hun directe behoeften bevredigt, die voor veiligheid en zekerheid zorgt?

Kortom, een god die aan onze behoeften voldoet. Maar zo'n G/god is dan wel het resultaat van onze dromen. De projectie van onze verlangens. In de Bijbel zijn juist dat de lege idolen. De goden die niet spreken, niet horen, niet zien en zo meer (Psalm 115). Die tot egoïsme leiden. En individualisme.

In de Bijbel verwachten we de HEER. En dat is een God die de woestijn niet opheft, maar ons voorgaat op de weg erdoorheen. Op onverwachte manieren. Op

onverwachte plekken. Het vraagt om vertrouwen op de nabijheid van de HEER, die met ons meetrekt in de woestijn, van pleisterplaats naar pleisterplaats. Die ons bij de bronnen van het bestaan brengt. En geeft van wat nodig is om goed te leven.

“Is de HEER nu in ons midden of niet?” Het is ook een vraag van nu. Ons bestaan voelt ook als een woestijnleven. Bedreiging en angst om ons heen. Onzekerheid onderweg. Hoe is de toekomst? Daar kunnen we sowieso al weinig van zeggen. Maar nu nog veel minder met zo’n onvoorspelbaar virus.

Ook leidinggevend en staan onder druk, net als Mozes. En wordt er gemord. Eerst hadden we al veel eerder moeten beginnen aan een afsluiting van de samenleving (lockdown). En nu zeggen dezelfde stemmen: we hadden al weer open moeten zijn om de economie weer op gang te brengen. En dan de stemmen die er van alles en nog wat bijhalen, bijvoorbeeld de link met het uitrollen van het 5G netwerk. Complottheorieën en verdachtmakingen – dat helpt niet echt mee. Maar hoe moet je verantwoord keuzes maken als je zoveel onzekerheden hebt? Er is zoveel wijsheid achteraf. Nederland heeft niet alleen 17 miljoen bondscoaches bij het voetbal. Maar diezelfde 17 miljoen blijken ook nog eens allemaal viroloog te zijn. En minister-president. Het is belangrijk dat er volksvertegenwoordigers zijn die op een betrokken, maar verantwoordelijke manier kritiek geven. Net zo goed als andere deskundigen hun stem moeten laten klinken om bijv. te wijzen op grondrechten die misschien geschonden worden. Maar dan steeds opbouwend. En niet uit onvrede, omdat juist jouw stem niet werd gehoorzaamd.

Er wordt niet alleen tegen de Mozes-sen van deze tijd gemopperd. Ook God wordt er bij betrokken. Je kunt ook nu vragen: *“Is de HEER nu in ons midden of niet?”* Niet? Of toch wel? Maar dan is de vraag: Hoe dan?

Is wat ons overkomt een straf op de zonden van mensen? Er zijn predikanten die dat volmondig beamen. En die ook al heel goed weten om welke zonden het gaat: abortus, euthanasie, LHBT.

Ik geloof niet in een rechtstreeks verband tussen God en het virus. En zoiets is er ook niet tussen God en het kankergezwell. Of God en een tsunami. Of God en een faillissement. God gooit naar mijn idee zijn eigen glazen niet in. God geeft iemand geen virus onder de leden om die speciale patiënt of anderen om hem heen tot bekering en boete te bewegen. Zo één op één kun je dat echt niet zeggen en beredeneren. Héél misschien kan iemand hoogstpersoonlijk voor zijn of haar eigen situatie iets zeggen als: *“Als ik terugkijk dan kan ik zeggen, dat deze ziekte of tegenslag me geholpen heeft om anders, beter in het leven te staan. Ik heb altijd gedacht, dat ik alles kon beheersen en controleren. Maar dat blijkt niet zo te zijn. Ik ben er nederiger van geworden, meer bescheiden.”* Zo kan het bij iemand gebeuren. Maar dan nog de vraag: Is dat dan dankzij een wrede ingreep van God?

Wéér is het de vraag wat voor God we willen. Eerst een god die ons op onze wenken bediend en onze verlanglijstjes afwerkt. En dan nu ook een god die ons rechtsreeks keihard op de vingers tikt en mensen in alle wreedheid laat merken dat het anders moet?

Het is overigens ook niet zo, dat de theorie ‘corona is een straf’ zich beperkt tot christenen, tot religieuze en godsdienstige mensen. Je kunt hetzelfde ook als niet gelovige verwoorden. Soms hoor je mensen zeggen, dat “*de aarde ons iets wil zeggen*”. En dan is Moeder Aarde of Moeder Natuur voor hen net zo’n bestraffende god als bij sommige christenen. Je zult zo’n moeder hebben die zo wreed met haar kinderen omgaat ...

De natuur is prachtig. Dat zien we ook nu om ons heen. Dankzij de lente die niet heeft afgezegd om te komen. Dankzij vele andere schitterende beelden. Maar de natuur is ook vreselijk verwoestend. En niet voor het eerst. En ook de mens is deel van de natuur en heeft hier en daar een vergiftigende uitwerking op milieu en mens.

In alle eerlijkheid: het is erg lastig om daar de God van de Bijbel in te zien. Om die zomaar te koppelen aan het mooie van de natuur. Voor je het in de gaten hebt is hij het lot dat mensen treft en waar je niks tegen doen kan. Is hij de god die aan de kant staan van de sterken die het altijd wel winnen. Is hij degene die de bestaande orde bevestigt.

“*Is de HEER nu in ons midden of niet?*” Ja. Maar dan luistert het precies: niet god of lot, of moeder natuur. Maar wel de **HEER**, de **God** van Israël, de **Vader** van Jezus Christus.

Waar ontmoet je die God? Het is de HEER die meegaat door het woestijnleven heen. Die zoekt en draagt en redt. Die water en brood geeft, vlees en een stok. Die woorden geeft om van te leven. Aanwijzingen die richting geven. Basisbehoeften voor ons bestaan.

Waar ontmoet je die God? Het is de God die ook meetrekt de diepte in, het lijden, de donkerte, de nood en ellende. Die afdaald in het dal van duisternis en dood. En die ons daar ontmoet en naast ons komt staan. Zo herkennen we Jezus Christus. Die ons draagt. Die ons bewaart voor een bestaan dankzij God; voor leven dankzij de HEER. En dan durf ik voorzichtig te zeggen – dan ontmoet je hem ook in het zieken huis, verpleeghuis, revalidatieoord, woonzorgcentrum. Dan ontmoet je hem in al het lijden van mensen – óók op de IC. Wordt je dan meteen beter? Dat zou kunnen. Maar het kan zijn, dat je dan weer zomaar hoopt op de god die verlanglijstjes vervuld. En dus niet de God ontmoet die niet je woestijn wegneemt. Maar die je er wel doorheen helpt. Als je weer gezond mag worden. Maar ook als het niet meer goed komt en het levenseinde komt. Een beeld uit (dan toch wel weer) de natuur kan dan helpen iets ervan te begrijpen:

Uit Lied 650:

2. Gods goedheid is te groot

*voor het geluk alleen,
zij gaat in alle nood
door heel het leven heen.*

*3. Zij daalt als vruchtbaar zaad
tot in de groeve af
omdat zij niet verlaat
wie toeven in het graf.*

*4. Omdat zij niet vergeet
wie godverlaten zijn:
de wereld hemelsbreed
zal goede aarde zijn.*

“Is de HEER nu in ons midden of niet?”

Ja. Niet als de god die komt opdraven als ik het wil. Wel als de HEER die meetrekt en ons draagt naar het Veelbelovende Land. Dat vraagt ons om zomaar te gaan. In vertrouwen.

Amen.

Meditatief moment: orgelspel: Meditatief moment: orgelspel
Improvisatie als voorspel op Lied 806

We zingen: Lied 806

DIENST VAN HET ANTWOORD

Vooraf: Update

Gebeden: dankgebed – voorbeden – stil gebed – samen bidden van het Onze Vader

Dankgebed:

Dank voor ‘Ik zal er zijn’.

Dank voor Jezus Christus:

(In ons midden)

*Dat er ooit een mens was
die maar deelde,
zich maar deelde,*

zich in liefde

eindeloos vermenigvuldigde.

*O God, een mens
die hongerde - hongerde
en dorstte naar gerechtigheid,*

*zich maar deelde en deelde:
dit is mijn lichaam, dit is mijn bloed -
brood en wijn, brood en wijn.*

*Deze mens, één en al liefde.
Ooit. En steeds weer.
Hoe is Hij in ons midden.*

*Jezus. Onze mens.
Onze hevigste, onze liefste mens.
Wat een Zoon van U!*

Veel, zeer veel valt er te vieren.

(Hans Bouma, *Op adem komen*, p. 143)

Voorbeden:

*Heer, we bidden u voor ons die verder trekken.
Steeds verder, van pleisterplaats naar pleisterplaats.
Altijd die onzekerheid, of er water is voor ons en onze kinderen.
En brood, en goede woorden.
Steeds moeten we ons behelpen,
zonder een vaste plaats,
elke keer een andere horizon,
bergen en struiken en insecten ongekend.
Dat we op adem kunnen komen, God,
dat in al ons vragen naar 'wat', 'hoe', 'waarom'
de rots van uw nabijheid levend water geeft.
Dan zullen we wel weer kunnen gaan,
op weg naar die volgende plaats,
waar U niet ver bent.*

In en rond de gemeente

Stil gebed

Onze Vader

Delen van de bloemengroet

Inzameling van de gaven

Omdat we niet kunnen collecteren in de eredienst vragen we u om uw collecte digitaal bij te dragen. We doen dat in het volle besef van onzekerheden bij gemeenteleden, ook op financieel gebied.

Drie manieren om uw bijdrage te doen:

- U kunt uw bijdrage overmaken op de rekening van het College van Diakenen: NL43RABO0159278325
- U kunt klikken op onderstaande collectezak (alleen via de website). U wordt dan doorgeleid naar een betaalpagina en kunt u uw gift meteen via iDEAL betalen.

- U kunt middels onderstaande QR-code betalen. U kunt met app (QR-lezer) de code lezen. Kies vervolgens voor 'via de website', zo komt u ook op de betaalpagina waar u via iDEAL uw bijdrage kunt overmaken.

Een aandachtspunt bij de betaling via iDEAL:

De betaling wordt gestort op rekening Stichting Derden Gelden ten name van Samen GoedDoen. Dit is een verzamelrekening, vanuit deze rekening worden de gelden overgemaakt naar de rekening van onze kerkelijke gemeente.

De totale collecteopbrengst wordt via een verdeelsleutel (2/3 deel van uw bijdrage wordt besteed aan het diaconale doel, 1/3 deel is bestemd voor het beheer van uw kerk) door geboekt naar de doelen.

Wij danken u van harte voor uw gift!

Namens het College van Diakenen en het College van Kerkrentmeesters

Jannie Schimmel en Daniëlle van den Houten

AAN HET EINDE

We zingen slotlied: Lied 687:3

Uitzending

Zegen:

*Het is de Vader die je zegent,
die je draagt met zijn liefde, diep als de zee.*

*Het is de Zoon, die je zegent,
die water, brood en wijn met je deelt onderweg,
die deelt in je lijden.*

*Het is de Geest, die je zegent,
die als een wind jouw hart doorwaait
en alle angst en vrees verdrijft.*

*Ik zal er zijn voor jou.
Die zegen is met je, Vader, Zoon en Geest.
Voor nu en altijd.*

We zeggen samen: *Amen!*

We luisteren naar orgelspel: *'Erschienen ist der herrliche Tag'* en *'Erstanden ist der heilige Christ'* - J.G. Walther (1684-1748)